

Yrd. Doç. Dr.
Şerife Subaşı

Yrd. Doç. Dr.
Berna Demir

Fakültelerin İşletme Bölümlerinde Verilen Muhasebe Derslerinin Durum Analizi

Yrd. Doç. Dr. Şerife SUBAŞI

Yrd. Doç. Dr. Berna DEMİR

Bilecik Üniversitesi, Bozüyük MYO

Özet

Bu çalışmada, lisans düzeyinde muhasebe eğitiminin fakültelerin işletme bölümlerinde yoğun olarak verilmesi sebebiyle devlet ve vakıf üniversitelerinin işletme bölümlerinin ders programları incelenmiş ve okutulan muhasebe dersleri ile ilgili durum analizi yapılmıştır. Yapılan çalışma sonucunda 170 farklı isim altında muhasebe dersinin verilmekte olduğu görülmüştür. Devlet üniversitelerinde vakıf üniversitelerine göre zorunlu muhasebe dersleri daha ağırlıklıdır. Devlet ve vakıf üniversitelerinin kendi içlerinde de zorunlu muhasebe derslerinin sayısı ve toplam ders saati açısından önemli farklılıklar bulunmaktadır. Devlet üniversitelerinin çoğunluğu tüm öğretim yıllarında zorunlu muhasebe dersi vermelerine rağmen, vakıf üniversitelerinde eğilimin ikinci ve üçüncü yıllarda ağırlıkta olduğu görülmektedir. Devlet üniversitelerinin tamamında seçmeli muhasebe dersi bulunurken, vakıf üniversitelerinde seçmeli muhasebe dersi olmayan fakülteler bulunmaktadır. Her iki üniversite türünde de üçüncü ve dördüncü öğretim yıllarında ağırlıklı olarak seçmeli muhasebe dersi açılmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Lisans eğitimi, işletme bölümü, muhasebe dersleri.

Jel Sınıflandırması: M41, M53.

Abstract (Situation Analysis of Accounting Courses Given in Business Administration Departments of Faculties)

In this study, because of the fact that undergraduate-level accounting education is intensively given in business department of faculties, Business Administration Department's course schedules of state and private universities is examined and an analyse has been made about accounting courses that is given in these universities. In the conclusion of the study it was seen that accounting course is given under 170 different names. Required accounting courses is more weighted in state universities than in private universities. There are important differences among state and private universities in terms of amount of required accounting courses and total number of teaching hours. Despite most of the state universities give required accounting courses, it was seen that tendency to give required accounting courses in private universities intensifies in second and third academic years. While all state universities has elective accounting courses, in private universities there are some faculties that has not elective accounting courses. Both types of universities give elective accounting courses predominantly in third and fourth academic years.

Key Words: Undergraduate education, business administration department, accounting courses.

Jel Classification: M41, M53.

1. Giriş

Ekonomik ve teknolojik gelişmelerin sonucu oluşan küreselleşme ile ortaya çıkan değişimi yakalayabilmek, ancak çağımızın önemli bir faktörü olan bilgiye

özellikle karar almaya yardımcı olan finansal nitelikli bilgiye sahip olunması ile sağlanabilir. Yaşanan gelişmeler ile finansal nitelikli bilgiyi üretmesi sebebiyle muhasebenin önemi gün geçtikçe artmaktadır. Bu nedenle, muhasebe uygulamalarının ve muhasebe meslek mensuplarının değişim sürecinin gereklerini karşılayabilecek nitelikleri taşımaları kaçınılmazdır.

Muhasebe meslek mensuplarının niteliklerinin geliştirilmesinde meslek öncesi ve mesleği yürütürken alınan eğitim önemlidir. Bu doğrultuda muhasebe ve finans bilgisinin, organizasyon ve iş bilgisinin, teknolojik bilgilerin, becerilerin ve mesleki değerlerin kazandırılmasına yönelik en az lisans düzeyinde muhasebe eğitiminin verilmesi genel kabul görmektedir. Özellikle meslek mensuplarının en az lisans seviyesinde eğitim almış olmasının uluslararası genel kabul görmesi, üniversitede alınan muhasebe eğitiminin önemini arttırmaktadır. Muhasebe eğitiminde öğrencilere gerekli bilgi ve beceriler kazandırılırsa muhasebe uygulamaları ile muhasebe eğitimi arasındaki açık önemli ölçüde azalacaktır.

Muhasebenin öneminin artması, eğitim sırasında muhasebe bilgisinin kazandırılmasını önemli ölçüde gerekli kılmaktadır. Eğitim sırasında muhasebe bilgisinin kazandırılması diğer becerilerin ve değerlerin kazandırılmasında önemli bir yol gösterici olacaktır. Çünkü yeterli muhasebe bilgisine sahip olunması diğer bilgi ve becerilerin kazandırılmasının temelidir. Ayrıca mesleki staj eğitiminin ve muhasebe uygulamalarının etkin yürütülebilmesi için lisans mezunlarının benzer niteliklere sahip olmaları önemlidir. Lisans seviyesinde verilen eğitimin gerekli muhasebe bilgisini kazandıracak nitelikte olması gerekir. Bu nedenle lisans seviyesinde verilen muhasebe derslerinin uyumlaştırılabilmesi için mevcut durumlarının bilinmesi önemlidir. Bu amaçla, lisans düzeyinde muhasebe eğitiminin fakültelerin işletme bölümlerinde yoğun olarak verilmesi sebebiyle devlet ve vakıf üniversitelerinin işletme bölümlerinin ders programları incelenmiş ve verilen muhasebe dersleri ile ilgili durum analizi yapılmıştır.

2. Araştırmanın Amacı ve Önemi

Bu çalışmanın amacı, lisans eğitiminde verilen muhasebe derslerinin mevcut durumunu ortaya koymaktır. Bu amaçla, araştırmada lisans eğitimi seviyesinde işletme bölümlerinde verilen muhasebe dersleri ile ilgili aşağıdaki sorgulamalar yapılmıştır:

- Muhasebe derslerinin ağırlıklı olarak verildiği işletme bölümleri hangi fakültelerde bulunmaktadır?
- Verilen muhasebe dersleri ve bu derslerin zorunlu-seçmeli durumu nedir?
- Zorunlu muhasebe derslerinin üniversitelere göre dağılımı nedir?
- Zorunlu muhasebe ders saatlerinin üniversitelere göre dağılımı nedir?
- Zorunlu muhasebe dersi veren üniversitelerin öğretim yıllarına göre dağılımı nedir?
- Seçmeli muhasebe derslerinin üniversitelere göre dağılımı nedir?
- Seçmeli muhasebe dersi veren üniversitelerin öğretim yıllarına göre dağılımı nedir?

3. Araştırma Yöntemi

3.1. Araştırma Evreni

Lisans seviyesinde muhasebe derslerinin ağırlıklı olarak fakültelerin işletme bölümlerinde verilmesinden dolayı araştırmanın evrenini devlet ve vakıf üniversitelerine bağlı fakültelerin işletme bölümleri oluşturmaktadır.

Bu kapsamda, işletme bölümü bulunan fakültelerin ders programlarına ulaşmak amacıyla, Yüksek Öğretim Kurumu (YÖK)'nun web sayfasında bulunan 94 devlet, 38 vakıf olmak üzere toplam 132 üniversitenin İnternet siteleri incelenmiştir (Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti ve Özel Statülü Devlet Üniversiteleri kapsam dışı bırakılmıştır).

Aktif olarak eğitim veren (2008 Yerleşirme Kılavuzunda yer alan) ve ders programları İnternet ortamında yayınlanmış olan devlet ve vakıf üniversitelerine bağlı fakültelerin işletme bölümleri çalışmaya

dahil edilmiştir. Bu koşulları taşıyan 74 üniversiteye bağlı 75 fakülte çalışmanın kapsamına alınmıştır.

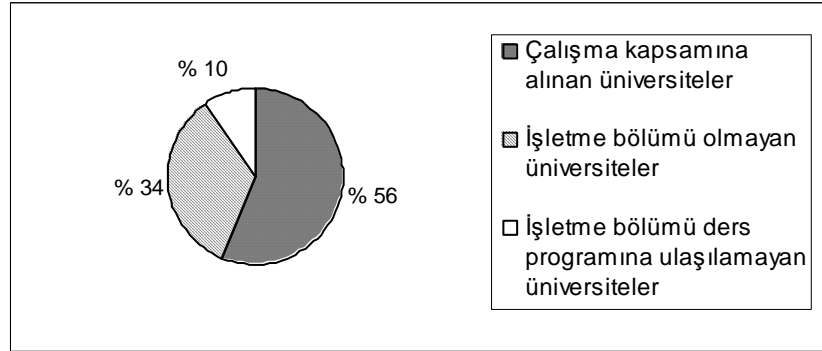
İşletme bölümü olmayan 44 üniversite, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi olup işletme bölümü olmayan 1 üniversite ve işletme bölümü bulunan ancak İnternet

üzerinden ders programlarına ulaşılamayan 13 üniversite olmak üzere toplam 58 üniversite çalışmaya dahil edilmemiştir. Bu üniversitelerin dağılımı Tablo 1’de verilmiştir.

Tablo 1. Çalışmaya Dahil Edilmeyen Üniversitelerin Dağılımı

	Devlet Üniversitesi	Vakıf Üniversitesi	Toplam
2008 yılı ÖSYM kataloğunda işletme bölümü olmayan üniversiteler	34	11	45
İşletme bölümü olan ancak İnternet üzerinden ders programlarına ulaşılamayan üniversiteler	11	2	13
Toplam	45	13	58

Yapılan incelemede toplam 132 üniversitenin %34’ünde (45 üniversite) işletme bölümü bulunmamaktadır. Üniversitelerin %10’unun (13 üniversite) ders programlarına İnternet üzerinden ulaşılamamıştır. Bu sebeple çalışmaya üniversitelerin % 56’sı (74 üniversite) dahil edilmiştir (Şekil 1).

Şekil 1. İncelenen Üniversitelerin Dağılımı

3.2. Araştırma Modeli

Araştırmada “Tanımlayıcı (Betimsel) ve Bağıtısal Araştırma Modeli” kullanılmıştır. Betimsel modelle, bir konudaki mevcut durum araştırılır. Bağıtısal modelle gerçekleştirilen bir araştırmada, araştırma probleminde yer alan iki ya da daha fazla değişkene ilişkin olarak veri toplanır ve değişkenler arasında bir bağıntı olup olmadığı belirlenir.

3.3. Verilerin Toplanması ve Analizi

Bu çalışmada devlet ve vakıf üniversitelerine bağlı fakültelerin işletme bölümlerinde verilen ders programlarına İnternet sayfalarından ulaşılarak muhasebe derslerine ilişkin veriler alınmış ve analiz edilmiştir.

Verilerin analizi, bilgisayar ortamında SPSS (Statistical Package For Social

Sciences) paket programında yapılmıştır. Verilerin analizinde; frekans (sayı) ve yüzde tekniklerinden yararlanılmıştır.

Çeşitli değişkenler arasındaki ilişkileri ortaya koymak amacıyla Crosstabs testi yapılmıştır.

4. Araştırma Bulguları

4.1. İşletme Bölümlerinin Üniversite ve Fakülteleere Göre Dağılımı

İşletme bölümleri genelde İktisadi ve İdari Bilimler Fakültelerinin bünyesinde eğitim vermektedir. Ancak İşletme, İktisat, Siyasal Bilgiler, Ticari Bilimler Fakültelerinde de işletme bölümleri bulunmaktadır. İşletme bölümlerinin bağlı bulunduğu fakültelerin dağılımı Tablo 2'de verilmiştir.

Tablo 2. İşletme Bölümlerinin Üniversite ve Fakülteleere Göre Dağılımı

Fakülte Adı	Devlet Üniversitesi	Vakıf Üniversitesi	Toplam
İktisadi ve İdari Bilimler	46	21	67
İşletme	2	3	5
İktisat	1	-	1
Siyasal Bilgiler	1	-	1
Ticari Bilimler	-	1	1
Toplam	50	25	75

Devlet üniversitelerinde, 50 ayrı fakültede işletme bölümü bulunmaktadır. Bir üniversitede işletme ve iktisat olmak üzere iki ayrı fakültede işletme bölümü bulunduğu için araştırma yapılan devlet üniversitesi sayısı 49'dur.

4.2. İşletme Bölümlerinde Verilen Muhasebe Dersleri ve Derslerin Zorunluluk Durumları

Yapılan çalışmada 75 fakültede 170 farklı isimde muhasebe dersinin verildiği görülmüştür. Bu dersler ve zorunluluk durumları aşağıdaki tabloda verilmiştir.

Tablo 3. Muhasebe Dersleri ve Zorunluluk Durumu

Ders Adı	Z	S
1 Anonim Şirket Muhasebesi	0	1
2 Banka İşlemleri Muhasebesi	0	1
3 Banka İşletmeciliği ve Muhasebesi	0	1

4 Banka Muhasebesi	0	5
5 Banka ve Sigorta Muhasebesi	1	0
6 Bankacılık Muhasebesi	0	1
7 Bilgisayar Destekli Muhasebe	0	3
8 Bilgisayar Temelli Muhasebe Uygulamaları I	0	1
9 Bilgisayar Temelli Muhasebe Uygulamaları II	0	1
10 Bilgisayarlı Destekli Muhasebe Uygulamaları	0	2
11 Bilgisayarlı Muhasebe I	1	0
12 Bilgisayarlı Muhasebe Uygulamaları	5	3
13 Bilgisayarlı Muhasebe Uygulamaları I	0	1
14 Bilgisayarlı Muhasebe Uygulamaları II	0	1
15 Bilgisayarlı Muhasebe II	0	1
16 Bilgisayarlı Çözüm Sistemleri I	0	1
17 Bilgisayarlı Çözüm Sistemleri II	0	1
18 Bilgisayarlı Muhasebe	1	11
19 Bilgisayarlı Muhasebe Paket Programları	0	1
20 Bilgisayarlı Muhasebeye Giriş	0	1
21 Bütçe ve Planlama Teknikleri	1	0
22 Bütçeleme ve Kar Planlaması	1	0
23 Çevre Muhasebesi	0	2
24 Değerleme ve Dönemsonu	1	0

	İşlemleri		
25	Denetim	10	16
26	Denetim Araştırmaları I	0	1
27	Denetim Araştırmaları II	0	1
28	Denetim Teknikleri	0	1
29	Denetim ve Revizyon	0	1
30	Denetim-Revizyon	0	2
31	Denetleme	0	1
32	Devlet Muhasebesi	0	2
33	Dış Denetim	1	0
34	Dış Ticaret İşlemleri Muhasebesi	1	3
35	Dış Ticaret İşlemleri ve Muhasebesi	0	1
36	Dış Ticaret Muhasebesi	0	2
37	Dönemsonu Muhasebe İşlemleri	2	0
38	Dönemsonu Muhasebe Uygulamaları	2	0
39	Enflasyon Muhasebesi	2	12
40	Entellektüel Sermaye	0	1
41	Envanter Bilanço	12	0
42	Envanter ve Bilanço	12	1
43	Envanter ve Bilanço I	2	0
44	Envanter ve Bilanço II	2	0
45	Finansal Analize Giriş	1	0
46	Finansal Kurumlar Muhasebesi	0	1
47	Finansal Muhasebe	9	1
48	Finansal Muhasebe I	7	0
49	Finansal Muhasebe II	7	0
50	Finansal Muhasebe İlkeleri	1	0
51	Finansal Raporlama Standartları	0	1
52	Finansal Raporlama ve Maliyet Analizi	1	0
53	Finansal Raporlar Analizi	0	1
54	Finansal Tablolar Analizi	13	10
55	Finansal Tablolar Analizi I	1	0
56	Finansal Tablolar Analizi II	1	0
57	Finansal Tablolar ve Analizi	1	1
58	Finansal Tabloların Analizi	0	3
59	Finansal ve Maliyet Muhasebesi	0	1
60	Genel Muhasebe	3	0
61	Genel Muhasebe I	20	0
62	Genel Muhasebe II	20	0
63	Global Muhasebe	1	0
64	Güncel Maliyet ve Yönetim Muhasebesi Teknikleri	0	1
65	Güncel Muhasebe Konuları	0	1
66	Hizmet Sektörleri Muhasebesi	0	1
67	İhtisas Muhasebeleri	1	8
68	İhtisas Muhasebesi	0	2
69	İleri Düzeyde Muhasebe (İleri Muhasebe İlkeleri)	1	0

70	İleri Finansal Muhasebe	0	2
71	İleri Muhasebe	1	2
72	İleri Muhasebe I	0	1
73	İleri Muhasebe II	0	1
74	İleri Muhasebe Problemleri	0	1
75	İnşaat Muhasebesi	0	1
76	İşletme Bütçeleri	1	5
77	İşletme Denetimi	1	1
78	Kamu Muhasebesi	0	1
79	Kar Amacı Gütmeyen Kuruluşlarda Muhasebe	0	1
80	Karar Alma ve Kontrol İçin Muhasebe	0	1
81	Konaklama İşletmeleri Muhasebesi	0	1
82	Kooperatif Muhasebesi	0	1
83	Mali Analiz Teknikleri	3	0
84	Mali Analiz Teknikleri I	0	1
85	Mali Analiz Teknikleri II	0	1
86	Mali Denetim	1	0
87	Mali Tablolar Analizi	10	2
88	Mali Tablolar Analizi I	1	0
89	Mali Tablolar Analizi II	1	0
90	Mali Tablolar ve Analizi	0	1
91	Mali Tablolar ve Denetim	1	0
92	Maliyet Analizi	0	1
93	Maliyet Analizi ve Bütçe	1	0
94	Maliyet Muhasebesi	33	8
95	Maliyet Muhasebesi I	26	1
96	Maliyet Muhasebesi II	24	3
97	Maliyet ve Yönetim Muhasebesi	1	0
98	Maliyet Yönetimi	1	1
99	Maliyet Yönetimi I	0	1
100	Maliyet Yönetimi II	0	1
101	Milli Muhasebe	0	1
102	Muhasebe	2	0
103	Muhasebe Bilgi Sistemi	2	2
104	Muhasebe Bilgi Sistemleri	0	3
105	Muhasebe Denetimi	18	16
106	Muhasebe Hukuk İlişkileri	0	1
107	Muhasebe I	22	0
108	Muhasebe II	22	0
109	Muhasebe İlkeleri	2	0
110	Muhasebe İlkeleri I	9	0
111	Muhasebe İlkeleri II	8	1
112	Muhasebe İlkeleri III	0	1
113	Muhasebe İlkeleri IV	0	1
114	Muhasebe Meslek Hukuku	0	1
115	Muhasebe Organizasyonu	0	4
116	Muhasebe Paket Programları	0	1
117	Muhasebe Sistemi Tasarımı	0	1
118	Muhasebe Standartları	0	2
119	Muhasebe Teorisi	0	1

120	Muhasebe Uygulamaları ve Vergi Mevzuatı	2	0
121	Muhasebe ve Hukuk İlişkisi	0	1
122	Muhasebe ve Hukuk İlişkileri	0	1
123	Muhasebede Bilgisayar Kullanımı	0	1
124	Muhasebede Bilgisayar Uygulamaları	0	1
125	Muhasebede Dönemsonu İşlemleri	0	1
126	Muhasebede Güncel Konular	0	1
127	Muhasebede Özel Konular	0	1
128	Muhasebede Örnek Olay İncelemesi	0	1
129	Muhasebede Paket Programlar	1	0
130	Muhasebeden Seçilmiş Konular	0	1
131	Muhasebenin İlkeleri	1	0
132	Muhasebeye Giriş	3	0
133	Orta Düzey Muhasebe	1	3
134	Orta Düzeyde Muhasebe (Muhasebe İlkeleri)	0	1
135	Ortaklıklar Muhasebesi	2	0
136	Özel Muhasebe Problemleri	0	1
137	Sermaye Piyasası Aracı Kurumlar Muhasebesi	0	1
138	Sigorta Muhasebesi	0	2
139	Şirket Birleşmeleri	0	1
140	Şirketler Muhasebesi	29	9
141	Tekdüzen Muhasebe Sistemi	0	1
142	Tekdüzen Muhasebe Sistemleri	0	1
143	Temel Enflasyon Muhasebesi	0	1
144	Toplumsal Muhasebe	0	1
145	Türev Ürünler Muhasebesi	0	1
146	Türev Ürünler ve Muhasebesi	0	1
147	Turizm Muhasebesi	0	1
148	Turizm İşletmelerinde Muhasebe Uygulamaları	0	1
149	Türk Vergi ve Muhasebe Sistemi	0	1
150	Türkiye Muhasebe Standartları Uygulaması	0	1
151	Türkiye'de Muhasebe Standartları Uygulaması	0	1
152	Türkiye'de Muhasebe ve Vergi Sistemi	0	1
153	Uluslararası Denetim	0	1
154	Uluslararası Finansal Raporlama	0	1
155	Uluslararası Muhasebe	0	4
156	Uluslararası Muhasebe Standartları	0	2
157	Uzmanlık Muhasebeleri	1	0
158	Uzmanlık Muhasebesi	0	2
159	Vergi Denetimi	0	1
160	Vergi Muhasebesi	0	4
161	Vergi Muhasebesi Uygulamaları	0	1
162	Vergi Muhasebesi ve Uygulamaları	0	2
163	Vergi Sistemi ve Muhasebe	0	1
164	Vergi Sistemleri ve Muhasebe	0	1
165	Vergi Uygulamaları ve Muhasebesi	0	3

166	Yönetim Kararları İçin Muhasebe	0	1
164	Yönetim Muhasebesi	38	21
168	Yönetim Muhasebesi I	4	0
169	Yönetim Muhasebesi II	2	2
170	Yönetim ve Maliyet Muhasebesi	1	0

(Z: Zorunlu Dersler S: Seçmeli Dersler)

Tabloda görüldüğü gibi devlet ve vakıf üniversitelerinde aynı içerikteki dersler farklı isimlerle verilmektedir. Örneğin; muhasebe temel kavram ve ilkelerinin verildiği finansal muhasebe dersi üniversitelerde zorunludur.

Bu ders, Finansal Muhasebe, Finansal Muhasebe I, Finansal Muhasebe II, Finansal Muhasebe İlkeleri, Genel Muhasebe, Genel Muhasebe I, Genel Muhasebe II, Muhasebe I, Muhasebe II, Muhasebe İlkeleri, Muhasebe İlkeleri I, Muhasebe İlkeleri II, Muhasebenin İlkeleri, Muhasebeye Giriş ve Muhasebe gibi farklı isimlerle verilmektedir.

Finansal muhasebe dersleri, üniversitelerin tümünde zorunlu olmasına rağmen farklı isimlerde okutulduğu için, zorunluluğu en fazla olan ilk 5 ders arasında yer almamaktadır (Tablo 4).

Tablo 4. Zorunluluğu En Fazla Olan İlk Beş Ders

Ders Adı	Zorunlu
Yönetim Muhasebesi	38
Maliyet Muhasebesi	33
Şirketler Muhasebesi	29
Maliyet Muhasebesi I	26
Maliyet Muhasebesi II	24

Yönetim muhasebesi adı ile verilen ders, zorunluluğu en fazla olan (38 üniversite) ders olmasının yanında aynı zamanda seçmeli dersler arasında da ilk sırada (21 üniversite) yer almaktadır (Tablo 3). Bu da üniversiteler arasında bir uyum olmadığını göstermektedir.

4.3. İşletme Bölümlerinde Verilen Zorunlu Muhasebe Derslerinin Üniversitelere Göre Dağılımı

Tüm devlet üniversitelerinde zorunlu muhasebe dersi bulunurken, bir vakıf üniversitesinde zorunlu muhasebe dersi bulunmamaktadır. 16 üniversitede 6 muhasebe dersi zorunlu olarak verilmektedir.

Bu üniversitelerin 13'ünü devlet, 3'ünü de vakıf üniversiteleri oluşturmaktadır.

Vakıf üniversitelerinde 6'dan fazla zorunlu muhasebe dersi verilmemesine rağmen, devlet üniversitelerinde 6 ve üzeri zorunlu muhasebe dersi veren fakülte sayısı ağırlıklıdır (Tablo 5).

Tablo 5. Zorunlu Muhasebe Derslerinin Üniversitelere Göre Dağılımı

Zorunlu Ders Sayısı	Fakültelerin Bağlı Bulunduğu Üniversite Türü		Toplam
	Devlet	Vakıf	
Zorunlu Ders Bulunmayan	-	1	1
1 Ders	1	-	1
2 Ders	1	4	5
3 Ders	2	9	11
4 Ders	3	8	11
5 Ders	5	-	5
6 Ders	13	3	16
7 Ders	8	-	8
8 Ders	7	-	7
9 Ders	2	-	2
10 Ders	6	-	6
11 Ders	2	-	2
Toplam	50	25	75

Devlet üniversitelerine bağlı fakültelerde zorunlu olarak okutulan ortalama muhasebe ders sayısı 7 iken, vakıf üniversitelerinde 4'tür (Tablo 6). Bu durum devlet ile vakıf üniversiteleri arasında zorunlu muhasebe dersleri açısından farklılık olduğunu göstermektedir.

Tablo 6. Zorunlu Muhasebe Derslerinin En Az-En Çok ve Ortalama Değerleri

Fakültelerin Bağlı Olduğu Üniversite Türü	Ders Sayısı		Ortalama Ders Sayısı
	En Az	En Çok	
Devlet	1	11	7
Vakıf	0	6	3

Yukarıdaki tabloda görüldüğü gibi devlet üniversitelerine bağlı fakültelerde en az 1 en fazla 11 muhasebe dersi zorunlu olarak verilmektedir. Bu durum devlet üniversiteleri içinde zorunlu ders sayısı açısından önemli bir farklılık olduğunu göstermektedir. Vakıf üniversitelerinde de en az ve en çok verilen zorunlu muhasebe dersleri açısından farklılık olduğu görülmektedir.

4.4. İşletme Bölümlerinde Zorunlu Muhasebe Ders Saatlerinin Üniversitelere Göre Dağılımı

Zorunlu muhasebe dersleri, devlet üniversitelerinde ağırlıklı olarak 21-25 saat verilirken, vakıf üniversitelerinde 5-10 saat arasındadır. 28 devlet üniversitesinde 20 saatten fazla zorunlu muhasebe dersi verilirken, vakıf üniversitelerinde 20 saatten fazla zorunlu muhasebe dersi verilmemektedir (Tablo 7).

Tablo 7. Zorunlu Muhasebe Ders Saatlerinin Üniversitelere Göre Dağılımı

Zorunlu Ders Saati	Fakültelerin Bağlı Bulunduğu Üniversite Türü		Toplam
	Devlet	Vakıf	
Zorunlu Ders Bulunmayan	-	1	1
1-4 saat	1	-	1
5-10 saat	3	14	17
11-15 saat	6	7	13
16-20 saat	12	3	15
21-25 saat	17	-	17
26-30 saat	9	-	9
31 saat üstü	2	-	2

Devlet üniversitelerine bağlı fakültelerde ortalama 21 saat zorunlu muhasebe dersi verilirken, vakıf üniversitelerinde ortalama 10 saat verilmektedir (Tablo 8). Bu durum devlet ile vakıf üniversiteleri arasında farklılık olduğunu göstermektedir.

Tablo 8. Zorunlu Muhasebe Ders Saatlerinin Dağılımı

Fakültelerin Bağlı Olduğu Üniversite Türü	Ders Sayısı		Ortalama Ders Sayısı
	En Az	En Çok	
Devlet	3	37	21
Vakıf	0	18	10

Yukarıdaki tabloda görüldüğü gibi devlet üniversitelerinde muhasebe dersi en az 3 saat en fazla 37 saat zorunlu olarak verilmektedir. Bu durum devlet üniversiteleri içinde zorunlu ders saati açısından önemli bir farklılık olduğunu göstermektedir. Vakıf üniversitelerinde ise zorunlu muhasebe dersi verilmeyen fakülte bulunmasına karşılık, 18 saat zorunlu muhasebe dersi veren fakülteler bulunmaktadır.

4.5. Zorunlu Muhasebe Dersi Veren Üniversitelerin Öğretim Yıllarına Göre Dağılımı

Zorunlu muhasebe dersi veren üniversiteler incelendiğinde devlet üniversitelerinin çoğunluğunun tüm öğretim yıllarında zorunlu muhasebe dersi açtıkları görülmektedir. Vakıf üniversitelerinin zorunlu ders verme eğiliminin ikinci (% 96) ve üçüncü (% 72) yıllarda ağırlıkta olduğu görülmektedir (Tablo 9).

Tablo 9. Zorunlu Muhasebe Dersi Veren Üniversitelerin Öğretim Yıllarına Göre Dağılımı

Öğretim Yılı	Devlet				Vakıf			
	Ders Verenler		Ders Vermeyenler		Ders Verenler		Ders Vermeyenler	
	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%
1. yıl	44	88	6	12	5	20	20	80
2. yıl	48	96	2	4	24	96	1	4
3. yıl	42	84	8	16	18	72	7	28
4. yıl	39	78	11	22	6	24	19	76

Yukarıdaki tablo incelendiğinde, zorunlu ders vermeme eğiliminin vakıf üniversitelerinde, devlet üniversitelerine göre daha fazla olduğu görülmektedir. Devlet üniversitelerinin %12'si, vakıf üniversitelerinin %80'i birinci öğretim yılında ders vermemektedir. Ayrıca vakıf üniversitelerinin % 76'sı dördüncü yılda zorunlu muhasebe dersi vermemektedir.

4.6. İşletme Bölümlerinde Verilen Seçmeli Muhasebe Derslerinin Üniversitelere Göre Dağılımı

Seçilecek muhasebe ders sayısı, ders saati ve öğretim yılı açısından üniversiteler arasında farklı uygulamalar bulun-

maktadır. Hangi derslerin, hangi öğretim yılında açılacağı belli olmadığı için çalışmada üniversitelerin ders programlarında yer alan seçmeli muhasebe derslerinin tümü dikkate alınmıştır. Seçmeli muhasebe ders sayısındaki eğilim vakıf üniversiteleri ile devlet üniversiteleri açısından farklılık göstermektedir. Tüm devlet üniversitelerinde seçmeli muhasebe dersi bulunurken, 4 vakıf üniversitesinde seçmeli muhasebe dersi bulunmamaktadır. Bir üniversite hariç 7'den fazla seçmeli muhasebe dersi bulunan vakıf üniversitesi olmamasına rağmen, devlet üniversitelerinde ders sayısı 15'e çıkmaktadır (Tablo 10).

Tablo 10. Seçmeli Muhasebe Derslerinin Üniversitelere Göre Dağılımı

Seçmeli Ders Sayısı	Devlet Üniversitesine Bağlı Fakülteler	Vakıf Üniversitesine Bağlı Fakülteler	Toplam
Seçmeli Ders Bulunmayan	-	4	4
1 Ders	8	3	11
2 Ders	2	8	10
3 Ders	5	1	6
4 Ders	5	4	9
5 Ders	7	1	8
6 Ders	2	2	4
7 Ders	3	1	4
8 Ders	5	-	5
9 Ders	3	1	4
10 Ders	1	-	1
15 Ders	1	-	1
Toplam	50	25	75

Devlet üniversitelerinde seçmeli ders sayısı 1-15 arasında değişmektedir. Bu durum devlet üniversiteleri arasında seçmeli ders açısından önemli bir fark olduğunu göstermektedir. Seçmeli muhasebe dersi olmayan vakıf üniversitesi bulunmasına rağmen 9 muhasebe dersi bulunan vakıf üniversitesi de bulunmaktadır. Bu durum vakıf üniversitelerinin kendi aralarındaki farklılığı göstermektedir (Tablo 11).

Tablo 11. Seçmeli Muhasebe Derslerinin En Az-En Çok ve Ortalama Değerleri

Fakültelerin Bağlı Olduğu Üniversite Türü	Ders Sayısı	
	En Az	En Çok
Devlet	1	15
Vakıf	-	9

4.7. Seçmeli Muhasebe Dersi Veren Üniversitelerin Öğretim Yıllarına Göre Dağılımı

Devlet ve vakıf üniversitelerinde birinci öğretim yılında seçmeli muhasebe dersi bulunmamaktadır. İkinci öğretim yılında da devlet (%92) ve vakıf (% 96) üniversitelerinin büyük bir çoğunluğunda seçmeli muhasebe dersi bulunmamaktadır (Tablo 12).

Tablo 12. Seçmeli Muhasebe Dersi Veren Üniversitelerin Öğretim Yıllarına Göre Dağılımı

Öğretim Yılı	Devlet				Vakıf			
	Ders Verenler		Ders Vermeyenler		Ders Verenler		Ders Vermeyenler	
	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%
1. yıl	-	-	-	-	-	-	-	-
2. yıl	4	8	46	92	1	4	24	96
3. yıl*	31	62	19	38	10	40	15	60
4. yıl*	39	78	11	22	20	80	5	20

* Bazı üniversitelerde seçmeli muhasebe derslerinin hangi öğretim yılında seçileceği belirtilmediği için üniversitelerin programlarına uygun tahmini bir ders dağılımı yapılmıştır.

Yukarıdaki tabloda görüldüğü gibi seçmeli muhasebe dersleri devlet üniversitelerinde üçüncü (% 62) ve dördüncü (%78) yıllarda ağırlıklıdır. Vakıf üniversitelerinde ise ağırlıklı olarak dördüncü yılda seçmeli muhasebe dersi açılmaktadır.

5. Sonuç ve Öneriler

Yapılan çalışmada aşağıdaki sonuçlara varılmıştır:

- İşletme bölümleri aktif olarak faaliyette bulunan üniversitelerin % 85'i dört öğretim yılını kapsayan ders programlarını İnternet ortamında yayınlarken %15'i yayınlamamıştır. Günümüzde İnternet'in önemli bir iletişim aracı olması sebebiyle, üniversitelerin ders programlarını İnternet ortamında yayınlamaları gereklidir.

- Üniversitelerin %89'unda işletme bölümleri İktisadi ve İdari Bilimler Fakülte'lerine bağlı eğitim vermektedir.

- 75 fakültede 170 farklı isimde muhasebe dersinin verilmekte olduğu görülmüştür. Benzer içerikteki dersler farklı isimlerle verildiği için ders sayısı fazladır. Ancak benzer içerikteki derslerin çok farklı isimlerle verilmesi üniversiteler arasındaki uyumu ve öğrenci değişimini zorlaştıracaktır.

- Devlet üniversitelerinin tamamında zorunlu muhasebe dersi verilmesine rağmen bir vakıf üniversitesinde zorunlu muhasebe dersi verilmemektedir. Devlet üniversitelerinde zorunlu muhasebe dersi sayısı 11'e çıkarken, vakıf üniversitelerinde bu sayı en çok 6'dır. Bu durum devlet üniversitelerinde vakıf üniversitelerine göre muhasebe derslerinin daha ağırlıklı verildiğini göstermektedir.

- Devlet üniversitelerinde verilen zorunlu muhasebe ders saatlerinin toplamı, vakıf üniversitelerinin iki katı kadardır. Devlet üniversitelerinde toplam 3 saat zorunlu muhasebe dersi veren fakülte bulunmasına karşılık toplam 37 saat zorunlu muhasebe dersi veren fakülte de bulunmaktadır. Bu da devlet üniversiteleri arasında farklılık olduğunu göstermektedir. Aynı durum vakıf üniversiteleri için de geçerlidir.

- Devlet üniversitelerinin çoğunluğu tüm öğretim yıllarında zorunlu muhasebe dersi vermelerine rağmen, vakıf üniversitelerinde eğilimin ikinci ve üçüncü yıllarda ağırlıkta olduğu görülmektedir.

- Devlet üniversitelerinin tamamında seçmeli muhasebe dersi bulunurken, vakıf üniversitelerinde seçmeli muhasebe dersi olmayan fakülteler bulunmaktadır. Her iki üniversite türünde de üçüncü ve dördüncü öğretim yıllarında ağırlıklı olarak seçmeli muhasebe dersi açılmaktadır.

Sonuç olarak, üniversitelerde muhasebe dersleri açısından önemli farklılıklar bulunmaktadır. Muhasebe uygulamaları, muhasebe mesleğinin kalitesi, mesleki staj eğitimi ve mesleki sınavlar açısından muhasebe derslerinde uyumun sağlanması önemlidir.

Kaynakça

"Devlet ve Vakıf Üniversiteleri Listesi", http://www.yok.gov.tr/content/view/27/222/lang,tr_TR/

Devlet ve Vakıf Üniversitelerine Bağlı Fakültelerin İşletme Bölümlerinin Web Sayfalarında Yayınlanan Ders Programları.

ÖSYM 2008 Yılı Yerleştirme Kataloğu.

